DEN INTERNATIONALE ØKONOMISKE SITUATION

DEN ØKONOMISKE UDVIKLING I FRANKRIG

1. I oversigten over den internationale økonomiske situation har vi tidligere beskæftiget os med udviklingen i Frankrig i det bevægede år 1968, hvor den franske økonomi prægedes af voldsomme fluktuationer. I Økonomi og Politik 1968 nr. 1 belystes således den deflatoriske økonomiske politik, regeringen førte i perioden forud for foråret 1968, selvom man rådede over store valutareserver, og økonomien karakteriseredes ved ledig produktionskapacitet. Denne politik var givetvis en væsentlig årsag til de meget store strejker, der i foråret 1968 gik over Frankrig. To tredjedele af arbejdsstyrken nedlagde arbejdet i næsten en måned, hvilket medførte en kraftig nedgang i produktionen og eksporten, jf. f. eks. tabel V.

Resultatet af disse strejker var den kendte »Grenelle-overenskomst«, der medførte væsentlige lønstigninger og en nedsættelse af arbejdstiden. Således hævedes minimallønningerne med ca. 36 pct., idet forøgelsen dog var endnu stærkere inden for landbrugssektoren. Andre lønninger øgedes med omkring 10.5 pct. Resultatet var en gennemsnitlig stigning i lønningerne med omkring 14 pct. samtidig med en reduktion i arbejdstiden.

Disse lønstigninger medførte naturligvis en betydelig forøgelse af forbrugernes efterspørgsel, og selvom den samlede produktion forøgedes betydeligt i den senere del af 1968, førte lønstigningerne til en betragtelig »overefterspørgsel«. Som følge heraf steg priserne meget kraftigt, jf. senere, og betalingsbalancesituationen forværredes.

Deler man den samlede efterspørgsel op i delkomponenter, udviste de alle stærk stigning i 1968. Særlig var det private forbrug kraftigt stigende i sidste halvdel af 1968 – ikke mindst på grund af forventninger om yderligere prisstigninger som følge af en ændring i det indirekte beskatningssystem, der var proklameret til gennemførelse i januar måned 1969. Man konstaterer da også, at efterspørgslen til privat forbrug stabiliseres i forårsmånederne af 1969, men denne tilstand varede kun kort, idet man tidligt på året 1969 registrerer en ny stigning i forbrugerefterspørgslen. Ganske vist skete der ikke væsentlige stigninger i lønningerne, men derimod steg beskæftigelsen, og samtidig var der en tendens til ret kraftige stigninger i ikke-lønindkomsterne. Som det tidligere er diskuteret på disse sider, må en sådan udvikling samtidig præges af en reduktion i husholdningernes opsparingstilbøjelighed. En

sådan tilbagegang i opsparingen registreres da også i Frankrig, og den må naturligvis forklares ved de forventninger om fortsat kraftige prisstigninger, der rådede hos husholdningerne. Den væsentligste årsag til efterspørgselsstigningen skal dog nok søges et andet sted, nemlig i den voldsomme stigning i de faste investeringer i den private sektor, der var en følge af den omtalte stigning i ikke-løn indkomsterne i sammenhæng med de eksisterende kapacitetsbegrænsninger og de forventninger, driftsherrrerne gjorde sig, om efterspørgslens udvikling. Dertil kommer eksistensen af visse gunstige beskatningsregler, der giver incitament til at foretage investeringer. Dette incitament understøttedes på daværende tidspunkt yderligere af en let adgang til at opnå kredit.

Det siger sig selv, at der under strejkerne var indtruffet en betydelig formindskelse af lagerdannelsen. Dette trækker i retning af en meget stærk efterspørgsel til lagerrestitution efter normaliseringen af det økonomiske liv. Importørerne søgte at forøge deres lagre forud for den ventede devaluering, ligesom man søgte en restituering af lagrene på detailniveauet. Efterspørgselspresset, som ovenfor skildret, hindrede imidlertid, at lagerrestitueringen lykkedes. Lagrene fortsatte med at aftage.

Samtidig med stigningen i efterspørgslen til faste private investeringer og til lagerdannelse udgik der ekspansive kræfter fra såvel udenrigshandelen som fra den offentlige sektor. Eksportefterspørgslen steg ret kraftigt, og det samme gælder den offentlige efterspørgsel såvel til forbrug som til investering.

På udbudssiden kunne produktionsforøgelsen ikke holde trit med denne voldsomme stigning i efterspørgslen. Den omtalte kraftige stigning i produktionen i slutningen af 1968 havde ganske udtømt kapaciteten, og den tilvækst til kapaciteten, der er en følge af den skildrede forøgelse i de private faste investeringer, slår først igennem med et betydeligt efterslæb. Denne opsvingsperiode ledsages derfor af en stadig øget knaphed specielt på højtuddannet arbejdskraft, og man må i denne forbindelse erindre, at knapheden yderligere øgedes efterhånden som arbejdstidsreduktionerne, der aftaltes med »Grenelle-overenskomsten«, slog igennem.

I denne økonomiske situation måtte priserne fortsætte deres stigning, selvom man gennem forskellige regeringsindgreb søgte at lægge en dæmper på udviklingen. Prisstigningerne i første halvdel af 1969 var derfor ikke meget mindre end de prisstigninger, man oplevede efter den voldsomme indkomststigning, der fulgte på strejkernes afslutning. Dette må dog tillige ses i sammenhæng med en vis prisforøgelse, der alene skyldes de ændringer i den indirekte beskatning, der gennemførtes i januar måned 1969.

I begyndelsen af 1969 havde driftsherrerne mere eller mindre fået kompensation for de gennemførte lønstigninger, dels gennem prisforøgelser og dels gennem produktivitetsstigninger, men derefter afsvækkedes produkti-

vitetsfremskridtet samtidig med en tendens til yderligere lønstigninger. Imidlertid resulterede dette ikke i særlig store prisstigninger, fordi man fra det offentliges side søgte at gennemføre forskellige former for priskontrol.

De omtalte tendenser til lønstigninger var en følge af den stadig mere stramme situation på arbejdsmarkedet, der sammen med tendensen til stigninger i priserne på forbrugsgoder udøvede et stadig pres i opadgående retning på lønningerne. Således steg den gennemsnitlige timeløn i den forarbejdende industri i det første halvår af 1969 med ca. 9 pct.

Efterspørgslen i de lande, Frankrig traditionelt samhandler mest med, fortsatte at stige. Eksporten steg derfor betydeligt, hvilket naturligvis øgede »presset« på den hjemlige økonomi. Samtidig steg imidlertid importen endnu kraftigere som følge af den kraftige indenlandske efterspørgsel, hvilket resulterede i et relativt stort underskud på handelsbalancen.

Vi ser således, at den franske økonomi frem til midten af 1969 er præget af en meget kraftig efterspørgsel, kapacitetsbegrænsninger og stærke stigninger i lønninger og priser. Situationen påvirkedes kraftigt af forbrugernes og producenternes forventninger om fortsatte prisstigninger, spekulationer i forventede ændringer i valutakurserne og en række interne politiske begivenheder. I august gennemførtes devalueringen, der sammen med en række restriktive indgreb over for forskellige dele af den samlede efterspørgsel og den mere stabile finansielle situation efter den tyske revaluering af marken, bidrog til en afsvækkelse af de meget stærke forventninger, der havde vanskeliggjort den økonomiske politik. Med en ændring i disse forventninger fulgte en ændring i den adfærd de beslutningstagende enheder udviste i deres markedsadfærd. Såvel denne ændrede adfærd som de økonomiske-politiske indgreb medførte, at efterspørgselsekspansionen afdæmpedes noget hen på efteråret 1969. Samtidig begynder de øgede private investeringer at udmodne i en forøgelse af den produktive kapacitet. Som følge heraf spores tendenser i retning af en bedring af handelsbalancen. Derimod forbliver situationen på arbejdsmarkedet meget stram, og både priser og lønninger fortsætter deres stigningstendens.

2. Hvilken økonomisk politik har man nu ført i denne periode præget af efterspørgselsstigning, udbudsbegrænsning, pris- og indkomststigninger og underskud i udenrigshandelen? Med den ovenfor skildrede udvikling som baggrund er det indlysende, at de foranstaltninger, der gennemførtes i november 1968 ikke havde virket tilfredsstillende. Dette må dog givetvis ses i sammenhæng med de politiske begivenheder i foråret 1969, og forventningerne til en ændring af markens paritet.

Den første væsentlige foranstaltning er givetvis devalueringen af francen med godt 11 pct. Denne devaluering gennemførtes i august måned, samtidig med at man erklærede, at sigtet med devalueringen var at etablere såvel intern som ekstern økonomisk ligevægt, og at man var rede til at gen-

TABEL I

Centralregeringens indtægter og udgifter

mldr. franc.

	1968	1969			1970
		jan–dec	jan–juli	aug–dec	
Balance på ikke-finansielle transaktioner	÷ 6.4		÷ 1.1		2.0
Indtægter	128.8		89.7		156.4
Udgifter	136.2		90.8		154.4
Finansielle transaktioner	÷ 3.1		÷ 5.1		÷ 1.9
Global balance	÷ 9.5	÷ 4.3	÷ 6.1	1.8	0.1

nemføre de fornødne støtteforanstaltninger for at realisere denne intention. Det gælder nemlig i al almindelighed, at en devaluering ikke kan stå alene, men må ledsages af en række støtteforanstaltninger, uden hvilke virkningerne af devalueringen ikke slår effektivt igennem. Hensigten med den i august påbegyndte politik var i løbet af en kortere tid at eliminere den den kraftige overskudsefterspørgsel, der havde præget udviklingen frem mod devalueringen, idet man erklærede at ville have denne overskudsefterspørgsel elimineret i foråret 1970, hvilket igen skulle resultere i ligevægt på handelsbalancen henimod midten af 1970 med mulighed for et overskud senere på året. Man har for at realisere disse mål anvendt såvel penge- som finanspolitikken, ligesom man, som vi skal vende tilbage til, har opretholdt de i november 1968 gennemførte aftaler mellem staten og industrien om priskontrol, dog afbrudt af en periode umiddelbart efter devalueringen, hvor man gennemførte en egentlig fastfrysning af priserne.

3. I den senere del af 1969 lagde finanspolitikken en kraftig dæmper på udviklingen i den hjemlige efterspørgsel, herunder specielt på udviklingen i det private forbrug. For det første indgik en række skatter lignet på de indkomster, der var indtjent i den stærke opsvingsperiode, på dette tidspunkt, og for det andet gennemførtes forskellige specielle finanspolitiske stramninger i efterårets løb. Samtidig lagde man en vis bremse på de offentlige udgifter, der tidligere var ekspanderet kraftigt – ikke mindst fordi man under den deflatoriske økonomiske politik, der blev ført forud for strejkeperioden, havde udsat en lang række arbejder, der var planlagt til gennemførelse og dårligt kunne udsættes længere. Tidsmæssigt faldt denne ekspansion sammen med den voldsomme indkomsteksplosion, der øgede andre efterspørgselskomponenter, men denne udvikling bringes, som nævnt, til afslutning i efteråret 1969.

I denne forbindelse må nævnes etableringen af en speciel offentlig fond til modvirkning af de fluktuationer i den økonomiske udvikling, 1968 og 1969 var så rige på. Man overførte til denne fond en række allerede bevilgede programmer for 1969, og udsatte dem herigennem til perioder, hvor den private efterspørgsel steg i mindre grad. Man sigter med denne nydannelse på at føre en politik, der søger opretholdelse af fuld udnyttelse af alle produktionsfaktorer, uden at udviklingen af den grund slår over i en kraftig overefterspørgsel. Ser man på året 1969 som helhed, er statens løbende indtægter steget med ca. 17 pct., mens stigningen i de offentlige udgifter såvel til offentligt forbrug som til offentlig investering har været betydelig mindre. Det underskud på de offentlige finanser, der prægede 1968, er således blevet ændret til et mindre statsoverskud i 1969. En stor del af denne »stramning« skal naturligvis tilskrives, hvad man betegner den automatiske finansreaktion. Dette udtryk dækker over det forhold, at de stigende indkomster i en opgangsperiode i sig selv medfører, at der strømmer større skatter til de offentlige kasser, hvilket tenderer at lægge en vis dæmper på udviklingen, men ved siden af denne automatiske reaktion og ved siden af de foranstaltninger, der allerede var proklameret med 1969 budgettet, gennemførtes en række yderligere foranstaltninger i årets løb, der sigtede på at lægge en kraftig restriktion på den økonomiske udvikling. Således strammede man i efteråret afskrivningsreglerne, ligesom de specielle skattemæssige subsidier til investeringsaktivitet, der var gennemført året før, bragtes til ophør. Samtidig øgede man selskabsbeskatningen og opretholdt uændrede de motorafgifter, der i budgettet var forudset at skulle reduceres. Samtidig overførte man, som nævnt ovenfor, en række i budgettet vedtagne projekter til den nyetablerede »fond til modvirkning af økonomiske fluktuationer«.

Åbenbart må de gennemførte foranstaltninger skønnes at være tilstrækkelige, idet budgetforslaget for 1970 ikke opererer med yderligere stramninger, mens det på den anden side dog heller ikke peger i retning af en egentlig lempelse af finanspolitikken. Specielt opretholdes den stramme finanspolitik for første halvdel af 1970, mens der er tendenser til en vis lettelse i slutningen. Denne lettelse er allerede slået igennem, som det skal omtales nedenfor, for kreditpolitikkens vedkommende. For 1970 som helhed påregnes en mindre stigning i de offentlige indtægter end i 1969, dels som følge af den indbyggede automatik, der fører til mindre offentlige indkomster, når aktiviteten er blevet noget dæmpet og dels som følge af visse skattenedsættelser, finansministeren har ladet forstå senere vil blive gennemført. Såfremt udviklingen skønnes at give plads for større offentlige aktivitet uden uheldige virkninger på det generelle aktivitetsniveau, er der mulighed for at iværksætte en række af de projekter, der nu er placeret i fonden.

Mens husholdningerne i 1970 vil mærke en vis stigning i deres disponible

TABEL II

Rentesatser

	1968				1969			
	I	II	III	IV	I	II	III	IV
Diskonto	3.5	3.5	5.0	6.0	6.0	7.0	7.0	8.0
Afkast på off. obligationer	6.37	6.63	6.30	7.41	7.85	8.01	8.12	8.51
Afkast på priv. obligationer	7.49	7.76	7.49	7.76	8.29	8.35	8.40	8.71

indkomster som følge af de planlagte skattereduktioner, og en vis stigning i en række sociale ydelser, vil virksomhedsbeskatningen stige som følge af de store indkomster, man realiserede i 1969. Selskabsbeskatningsforøgelsen, der gennemførtes i efteråret 1969, vil slå helt igennem i løbet af 1970. For de offentlige virksomheder planlægges en vis reduktion i de subsidier, staten yder til deres investeringsaktivitet. Derimod synes der at være tale om en stigning i boligsubsidieringen, men det kan være vanskeligt at udtale sig om denne størrelse, fordi en del af denne subsidiering finder sted gennem direkte tilskud til en række private og offentlige virksomheder.

4. Den restriktive penge- og kreditpolitik var såvel i 1968 som i 1969 baseret på en direkte kontrol med bankkreditten til den private sektor. I 1969 gennemførtes tillige en stramning af forbrugernes mulighed for at opnå kredit, og man gennemførte forskellige foranstaltninger, der sigtede på at genetablere den opsparingstilbøjelighed, der, som ovenfor omtalt, havde udvist en tendens til at aftage. Til disse mere direkte indgreb kom en anvendelse af det traditionelle kreditpolitiske instrument, nemlig en forøgelse af centralbankens udlånsrente (diskontoen), der i andet kvartal af 1969 øgedes fra 6 til 7 pct., og i fjerde kvartal yderligere forhøjedes til 8 pct.

I november 1968 gennemførtes kvantitative restriktioner på udvidelsen af bankkreditten. I første omgang skulle restriktionerne kun være af tre måneders varighed, men de forlængedes i december, så de skulle være gældende til juni 1969. Derefter er de atter blevet forlænget til juni 1970. I april måned 1970 var det den almindelige opfattelse, at disse kvantitative restriktioner ville blive yderligere forlænget, men dette kom ikke til at holde stik. I maj måned erklærede finansministeren i nationalforsamlingen, at disse kontrolforanstaltninger er for stive til at kunne forlænges. Han mente, at den økonomiske sanering nu i nogen grad var bragt til ende, idet han pegede på, at man siden devalueringen havde gennemført meget store tilbagebetalinger af kortsigtet gæld til udenlandske banker, at de kortsigtede udlån fra de franske banker var reduceret med to tredjedel, at valutareserverne var fordoblet, uden at der var indtruffet nogen alvorlig svækkelse af den

økonomiske aktivitet. Mulighederne for afbetalingshandelen vil blive liberaliseret for en række produkter. Allerede i slutningen af april foretog man en sådan lettelse for en række produkter, idet mindstekontantbetalingen reduceredes fra 40 til 30 pct., og afbetalingsperioden øgedes fra 18 til 21 måneder. Samtidig har man øget subsidieringen til byggeriet.

De restriktioner, der har været gældende frem til juli 1970, har sigtet såvel på de korte som de lange lånetransaktioner. Der gennemførtes en række lofter over udlån til forskellige formål, og i februar 1970 iværksatte man en række straffemekanismer til anvendelse over for banker og andre finansielle institutioner, der måtte overskride de vedtagne lofter. Den væsentligste af disse foranstaltninger gik ud på, at disse finansielle institutioner skulle deponere et beløb i centralbanken svarende til det beløb, de havde overskredet loftet med, og dette deponerede beløb henstod uden forrentning.

Skærpelsen af afbetalingshandlen gennemførtes i maj og august 1969 og bestod i såvel en stigning i mindstekontantbetalingen og en reduktion i afbetalingsperioderne. Disse skærpelser bringes i det store og hele til ophør i juli 1970.

Ved siden af forøgelsen i diskontoen øgedes bankernes almindelige udlånsrenter, så der skete en generel renteforøgelse såvel på korte som lange papirer. Herigennem tilvejebragtes også en tilpasning til det stigende renteniveau i andre lande.

Det er af interesse af følge, hvornår virkningerne af disse stramninger slår igennem i praksis. Det synes som om virkningerne først er blevet effektive i slutningen af 1969. Således øgedes bankkreditten i de første tre kvartaler af 1969 med ca. 16 pct. d. v. s. kun tre procent mindre end i 1968. Derimod indtraf et betydeligt fald i fjerde kvartal, fordi man da søgte at iværksætte effektive foranstaltninger over for institutioner, der ikke overholdt lofterne. Ligeledes synes ændringerne i reglerne for afbetalingshandlen at have fået en betydelig effekt i fjerde kvartal.

Når virkningerne af kreditstramningerne trods alt ikke blev større, end de blev, er det en følge af, at man gik over til andre former for kredit, idet kreditrestriktionerne ikke refererede til alle former for lån. Det skønnes, at kreditrestriktionerne kun dækkede mellem halvdelen og totredjedele af de samlede udlån til den private sektor. Der har formentlig været udbredte tendenser til, at virksomhederne har foretaget relativt store udenlandske lån.

5. Som nævnt ledsagedes devalueringen af en fastfrysning af samtlige priser. Efter denne fastfrysningsperiode overgik man til et system, der i nogen grad minder om det i England gennemførte efter den engelske devaluering, nemlig en art godkendelsesordning. I Frankrig opereres med tre forskellige ordninger. Den første af disse bygger på en aftaleordning mellem regering og virksomheder, der fordrer at prisforøgelser meddeles i god tid, idet regeringen har kompetence til at forbyde sådanne prisforøgelser. Den anden

TABEL III

Priser og lønninger

1963 = 100

	1968				1969			
	I	II	III	IV	I	II	III	IV
Konsumentpriser	115.1	115.8	117.2	119.6	121.6	123.2	124.6	126.5
Engrospriser	105.1	104.2	105.7	109.5	112.1	113.7	114.8	119.8
Gns. timelønrater i forarbejdende industri .	131.8	139.7	148.3	151.0	153.5	156.8	160.4	164.2

ordning har man betegnet »overvåget frihed«. Den går ud på, at virksomhederne frit kan fastsætte deres pris, men at de har en forpligtelse til at »retfærdiggøre« deres prisstigninger, hvis de offentlige organer kræver det. En sådan »retfærdiggørelse« bygger naturligvis på dokumentation af stigende omkostninger etc. Denne ordning anvendes inden for fordelingssektoren, mens industrien i højere grad anvender den først skildrede ordning. Endelig refererer den tredje ordning til servicesektoren og til en række virksomheder, der har overskredet de regler, der er gældende inden for den første og anden ordning. Den består simpelthen i en fortsat eksistens af den fastfrysning af priserne, der gennemførtes i november 1968.

6. Den økonomiske situation i bred almindelighed har ændret sig ganske betydeligt, så den i 1970 er ganske anderledes end i 1969. Dette skyldes formentlig først og fremmest, at det er lykkedes at ændre folks forventninger til den fremtidige udvikling. Ikke mindst den større monetære ro, der har præget det internationale valutamarked efter den tyske og franske paritetsændring har haft stor betydning, men dertil kommer, at man har overbevist befolkningen om, at regeringen var sindet at anvende de fornødne midler for at bringe »overefterspørgslen« til ophør, d. v. s. man har reduceret forventningerne til fremtidige prisstigninger, en forventning, der tenderede at forcere forbrugernes indkøb.

På grund af disse ændrede forventninger og den generelle økonomiske politik er der indtruffet en ændring i efterspørgslens struktur. For det første må anføres, at den interne efterspørgsel vokser i aftagende tempo under et, men nok så væsentligt er det, at den væsentligste vækstkomponent nu er eksporten, der stimulerer den industrielle aktivitet. Man har således kunnet spore tendenser til en bedre overensstemmelse mellem efterspørgslen og udbudet, også fordi de tidligere omtalte store investeringer i slutningen af 1969 udmodnede til faste anlæg, der øgede produktionskapaciteten.

Der er dog fremdeles stramme forhold på arbejdsmarkedet, ligesom pris-

og lønstigningerne er fortsat. I første kvartal af 1970 øgedes priserne således med 1.6 pct., mens man i regeringen kun havde påregnet prisstigninger på 1.4 pct. I den omtalte tale af den franske finansminister anlægger han dog et optimistisk skøn, idet han mener, at vækstraten er aftagende og konkluderer, at prisstigningerne må antages for 1970 at udgøre omkring 4 pct. på årsbasis.

7. Ser vi først på den interne efterspørgselssituations udvikling, er den præget af en betydelig vækst i det private forbrug i tredje kvartal 1969, men denne vækst synes bragt til ophør i de sidste måneder af 1969. Det samlede detailsalg mindskedes i de sidste måneder og var for fjerde kvartal ikke større end for den tilsvarende periode i 1968.

Denne afmatning i udviklingen i det private forbrug er ikke en følge af en reduktion i husholdningernes indkomster som sådan. Tværtimod prægedes 1969's sidste halvdel af lønstigninger, der på årsbasis svarer til ca. 9 pct. Denne lønstigning var en følge af den aftalte forøgelse af minimallønningerne, der gennemførtes i oktober måned. Da samtidig beskæftigelsen var stigende, voksede de samlede husholdningsindkomster med ialt ca. 10 pct. Dette modsvaredes imidlertid ikke af en tilsvarende stigning i realindkomsterne, fordi prisforøgelser og øget beskatning reducerede de reelle indkomster. Deflateres således index for lønstigning med udviklingen i index for detailpriserne, udviser året 1969 som helhed kun en lønstigning i reelle termer på ca. 3 pct. Samtidig var betalingerne af direkte skatter særlig høj i december måned, ligesom de anførte stramninger i afbetalingshandlens vilkår slog igennem på dette tidspunkt. Derimod kan det være vanskeligt at sige noget om, hvorvidt man retablerede tidligere tiders opsparingstilbøjelighed, men der kan anføres en vis argumentation for dette, når man

TABEL IV

Efterspørgsel og output (pct.)

	1968 mldr. Fr.	I forhold til forrige år		I forhold til forrige halvår		
		1968	1969	1968	1969	
Privat forbrug	380.4	5.0	6.9	14.5	3.5	6.6
Off. forbrug	79.6	5.2	5.0	4.1	6.7	2.5
Faste investeringer	157.5	5.2	9.8	13.2	8.1	9.8
Samlet hjemlig efterspørgsel excl. lagre	615.6	5.1	7.4	12.8	5.1	6.9
Plus ændringer i lagre	9.6	÷ 0.3	1.7	7.3	1.0	÷ 2.2
Plus ændringer i udenrigsbal.	÷ 0.9	÷ 0.4	÷ 0.7	÷ 1.3	÷ 0.9	0.5
Bruttonat.prod. (markedspriser)	624.3	4.2	8.3	19.2	5.0	5.0

TABEL V

Output, udført arbejde i timer og lønrater i forarbejdende industri
(1966 = 100)

	Produktion	Samlet antal arbejdstimer	Output pr. time	Timelønsats	(4:3)
	1	2	3	4	
1968 I	113.4	97.0	116.9	113.3	96.9
II	94.6	–	–	120.1	
III	117.9	96.1	122.7	127.5	103.9
IV	125.0	96.8	129.1	129.8	100.5
1969 I	124.1	97.7	126.9	132.0	104.0
II	127.7	98.5	129.6	143.8	104.0
III	127.7	98.8	129.3	137.9	106.7
IV				141.2	

går ud fra, at forventningerne var »mere gunstige« for den økonomiske politik end på tidligere tidspunkter siden eksplosionen i 1968.

De private investeringer er fortsat stigende som følge af den stadigt eksisterende kapacitetsbegrænsning og de gode ikke-løn indkomster. Der synes ikke at være tegn på en egentlig afsvækkelse af investeringsaktiviteten på trods af fordyrelsen af kreditten, kreditrestriktionerne og ændring af subsidieringen.

Opsplittes investeringsaktiviteten på undergrupper, synes boliginvesteringerne i højere grad at være blevet ramt af den monetære stramning, så man i begyndelsen af 1970 skønnede, at antallet af nybyggerier var stagnerende eller svagt faldende. Den nye kredit til byggeformål oversteg således ikke det fastsatte loft for kredit til dette formål. Det er imidlertid sandsynligt, at boligbyggeriet vil øges en hel del i slutningen af 1970. Dette hænger sammen med det bonus- eller subsidieringssystem, man anvender til at stimulere byggeaktiviteten. For 1970 var ialt planlagt 195000 bonusudbetalinger, men på et relativt tidligt tidspunkt vedtog man kun at fordele ca. 3 pct. af disse, men i sin tale til nationalforsamlingen i maj måned bekendtgjorde finansministeren at yderligere 35000 af disse bonus nu ville blive frigivet, hvilket naturligvis vil stimulere byggeaktiviteten.

8. Prisudviklingen har været præget af tendenser til fortsatte prisstigninger. Når bortses fra december måned, hvor detailprisindex kun øgedes med 0.3 pct., har den månedlige prisstigning gennemgående ligget på lidt over 1/2 pct. Prisstigningen har været særlig markant for huslejer og fødevarer. I efteråret viser forskellige enquete-undersøgelser videre, at en stor række virksomheder planlagde prisforøgelser, der under den ene eller anden form skulle forhandles med regeringen. Dette var en følge af de prisstigninger på en række importerede råvarer, der fandt sted i efteråret, og som

må forventes at slå igennem i løbet af første halvdel af 1970, men som anført, skønner den franske finansminister, at tendensen til prisstigninger fra midten af 1970 er noget afsvækket.

9. I august og september 1969 fremkom store underskud i samhandlen med udlandet, dels som følge af bytteforholdets forringelse gennem devalueringen af francen og dels som følge af forventningerne om revaluering af den tyske mark. Tredje kvartal fremviste således et af de største underskud på handelsbalancen, man har registreret. Derimod vendte udviklingen fra fjerde kvartal, hvor man registrerede et mindre overskud. Dette må naturligvis ses i sammenhæng med de indkøb, man foretog forud for den vesttyske revaluering og med den senere opnåede større ligevægt mellem efterspørgsel og udbud. Derimod kan man ikke forvente, at udviklingen på et så tidligt tidspunkt endnu er påvirket af paritetsændringerne.

Det kan endnu være vanskeligt at udtale sig om den forventede udvikling på den franske betalingsblance, men det synes givet, at virkningerne af de to paritetsændringer må forventes at slå igennem i slutningen af 1970, så den mest sandsynlige udvikling er en forbedring af betalingsbalancens løbende poster. Dette påregnes da også i de hidtil udformede forudsigelser.

24. 7. 70.
JHP.